

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GASU**

Banja Luka, februar 2026. godine

**Prijedlog
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GASU**

Član 1.

U Zakonu o gasu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 22/18 i 15/21) u članu 3. u tački 46) poslije riječi: „gasa“ na kraju teksta dodaju se zapeta i nove t. 47), 48) i 49), koje glase:

„47) virtuelna tačka je tačka na transportnom sistemu gdje se pravo svojine nad prirodnim gasom prenosi sa jednog na drugog korisnika sistema, a za potrebe trgovine prirodnim gasom u transportu smatra se da je virtuelna tačka izlaz za korisnika koji prodaje prirodni gas, a ulaz za korisnika koji kupuje prirodni gas,

48) najava količina gasa (nominacija) označava obavještenje korisnika upućeno operateru transportnog sistema o količini gasa koje korisnik namjerava da preda na ulazu u transportni sistem, odnosno da preuzme na izlazu sa transportnog sistema određenog gasnog dana, podijeljeno na jednake količine za svaki sat u tom gasnom danu, a koja ne prelazi ugovoreni kapacitet na ulazu, odnosno izlazu,

49) oprema pod pritiskom su posude, cjevovodi, sigurnosni uređaji, pomoćni uređaji pod pritiskom i pripadajući dijelovi ove opreme, kao što su prirubnice, spojnice, priključci, oslonci, uške za nošenje i drugi dijelovi slične namjene“.

Član 2.

Naziv člana i član 22. mijenjaju se i glase:

„Nadležnosti Regulatorne komisije u vezi sa donošenjem metodologija
u sektoru prirodnog gasa

Član 22.

Regulatorna komisija u vezi sa donošenjem metodologija ima sljedeće nadležnosti:

1) donosi metodologije za obračun ili utvrđivanje uslova za:

1. utvrđivanje naknada za priključenje sistemu za transport, distribuciju i skladištenje prirodnog gasa,

2. utvrđivanje tarifa za pristup transportnom, distributivnom i skladišnom sistemu prirodnog gasa,

3. balansiranje transportnog sistema i utvrđivanje naknada za debalans,

4. utvrđivanje tarifa za snabdijevanje u obavezi javne usluge i tarifa prirodnog gasa u slučaju snabdijevanja posljednjeg izbora,

2) obezbjeđuje da su metodologije iz tačke 1) ovog člana javno objavljene u periodu od tri mjeseca prije njihovog stupanja na snagu, u skladu sa principima javnosti, nediskriminacije i transparentnosti,

3) daje saglasnost na naknade za priključenje sistemu za transport, odnosno distribuciju i skladištenje prirodnog gasa, donesene na osnovu metodologije iz tačke 1) podtačka 1. ovog člana, energetskim subjektima koji obavljaju djelatnosti transporta i

upravljanja transportnim sistemom, distribucije, upravljanja distributivnim sistemom i skladištenja i upravljanja skladišnim sistemom,

4) daje saglasnost na tarife za pristup sistemu, koje su donesene na osnovu metodologije iz tačke 1) podtačka 2. ovog člana, energetskim subjektima koji obavljaju djelatnosti transporta i upravljanja transportnim sistemom, distribucije i upravljanja distributivnim sistemom i djelatnost skladištenja,

5) daje saglasnost na naknade za debalans, donesene na osnovu metodologije iz tačke 1) podtačka 3. ovog člana, energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost transporta i upravljanja transportnim sistemom,

6) daje saglasnost na tarife za snabdijevanje prirodnim gasom u obavezi javne usluge energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost snabdijevanja prirodnim gasom u obavezi javne usluge i daje saglasnost na tarife prirodnog gasa u slučaju snabdijevanja posljednjeg izbora iz tačke 1) podtačka 4. ovog člana energetskim subjektima koji obavljaju snabdijevanje prirodnim gasom posljednjeg izbora,

7) prati primjenu tarifa i naknada, primjenu odgovarajućih metodologija, kao i izvršenje njihove pravilne primjene,

8) da pri donošenju metodologija iz tačke 1) ovog člana predvidi troškove koji su potrebni za kratkoročno i dugoročno povećanje sigurnosti snabdijevanja, efikasnosti rada operatera, podršku integraciji tržišta, kao i za potrebne istraživačke i razvojne aktivnosti,

9) da metodologije iz tačke 1) ovog člana i odluke o saglasnosti na tarife i naknade navedene u t. 3) do 6) ovog člana po donošenju objavi u 'Službenom glasniku Republike Srpske' i na internet stranici Regulatorne komisije.“

Član 3.

U članu 49. u stavu 2. t. 6) i 7) mijenjaju se i glase:

„6) raspodjelu dnevnih količina,

7) virtuelnu tačku,“.

Tačka 9) mijenja se i glasi:

„9) najavu količina gasa,“.

Član 4.

Poslije člana 71. dodaju se novi čl. 71a. i 71b. koji glase:

„Izgradnja priključka

Član 71a.

(1) Operater distributivnog sistema je investitor izgradnje priključka i gradi priključak na distributivni sistem.

(2) Izgradnju priključka objekta kupca vrši operater distributivnog sistema ili ovlaštenu izvođač kog odabere investitor objekta uz saglasnost operatera, što se uređuje ugovorom o priključenju.

(3) Nakon izgradnje priključka iz stava 2. ovog člana priključak postaje osnovno sredstvo operatera distributivnog sistema i dio distributivnog sistema.

Tretman priključka
Član 71b.

(1) Operater distributivnog sistema dužan je da snosi troškove održavanja priključka koji je njegovo osnovno sredstvo.

(2) S ciljem održavanja pouzdanosti, kontinuiteta i kvaliteta snabdijevanja, operater distributivnog sistema dužan je da priključak iz stava 1. ovog člana održava, te da vrši zamjenu i verifikaciju u skladu sa tehničkim i metrološkim propisima i da ga evidentira u svoje poslovne evidencije najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 5.

U članu 88. u stavu 2. poslije riječi: „sistema“ na kraju teksta dodaju se zapeta i riječi: „kao i pravilnike iz oblasti opreme pod pritiskom“.

Član 6.

U članu 97. u stavu 1. poslije riječi: „Vlada će“ zapeta i riječi: „na osnovu sprovedenog postupka javnog poziva“ brišu se.

St. 2. i 3. brišu se.

Dosadašnji stav 4. postaje stav 2.

Član 7.

Član 103. mijenja se i glasi:

„(1) Vlada donosi odluku o postavljanju snabdjevača posljednjeg izbora.

(2) Kao snabdjevač posljednjeg izbora može biti određen postojeći korisnik dozvole za snabdijevanje i trgovinu prirodnim gasom, a određuje se na period do tri godine.

(3) Snabdjevač posljednjeg izbora snabdijeva krajnjeg kupca prirodnim gasom automatski ukoliko je njegov dotadašnji snabdjevač prestao sa svojom obavezom i ukoliko je kupcu prestalo snabdijevanje gasom bez ikakve zaštite, bez obzira na to da li je u pitanju planirani ili neplanirani prestanak njegove obaveze ili je dotadašnji snabdjevač načinio ozbiljni prekršaj u ispunjavanju svojih obaveza.

(4) Snabdjevač koji nije u mogućnosti da snabdijeva krajnjeg kupca, dužan je da obavijesti snabdjevača posljednjeg izbora, krajnjeg kupca, Regulatornu komisiju, operatera transportnog sistema i nadležnog operatera distributivnog sistema o datumu prestanka snabdijevanja u razumnom roku, pri čemu se kupac automatski snabdijeva od snabdjevača posljednjeg izbora.

(5) Regulatorna komisija obavještava snabdjevača posljednjeg izbora, krajnjeg kupca, operatera transportnog sistema i nadležnog operatera distributivnog sistema o snabdjevaču iz stava 3. ovog člana ili o odluci Regulatorne komisije o privremenom ili trajnom oduzimanju dozvole, u roku od 15 dana od dana prestanka važenja odgovarajuće dozvole.

(6) Operater transportnog sistema i operater distributivnog sistema obavještavaju snabdjevača posljednjeg izbora o kupcima koji su mu pridodati najkasnije u roku od pet dana od dana kada su operaterima dostavljene informacije iz st. 3. i 4. ovog člana.

(7) Snabdjevač posljednjeg izbora može snabdijevati krajnjeg kupca za period od najviše dva mjeseca.

(8) U slučaju da krajnji kupac ne zaključi ugovor sa novim snabdjevačem u periodu iz stava 7. ovog člana, nadležni operater sistema dužan je da prekine isporuku prirodnog gasa tom kupcu.“

Član 8.

Član 120. mijenja se i glasi:

„(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi uredbu kojom se uređuju mjere zaštite sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

(2) Uredbom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se:

1) mjere koje se preduzimaju s ciljem zaštite sigurnosti snabdijevanja gasom, osiguravanjem pravilnog i neprekidnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa i omogućivanjem sprovođenja posebnih mjera kada tržište više nije u mogućnosti osigurati potrebne količine gasa, uključujući mjeru solidarnosti,

2) mjere i podjele odgovornosti između subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti i nadležnih institucija u sektoru prirodnog gasa, u pogledu preventivnog djelovanja i reakcije na konkretne poremećaje u snabdijevanju gasom,

3) transparentni mehanizmi za koordinaciju planiranja za vanredna stanja/situacije, kao i odgovora na ta stanja.“

Član 9.

Član 121. mijenja se i glasi:

„(1) Vlada, na osnovu uredbe iz člana 120. ovog zakona, donosi Procjenu rizika, Plan prevencije i Plan za vanredne situacije radi obezbjeđivanja sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

(2) Plan za vanredne situacije izrađuje se na način da mjere zaštite moraju biti preduzete na način da u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcionisanje unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa i ne mogu biti obima šireg od onog koji je potreban za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale u snabdijevanju prirodnim gasom.

(3) Učesnici na tržištu prirodnog gasa obavezni su da, u skladu sa Planom za vanredne situacije, planiraju i preuzimaju mjere za sigurno snabdijevanje prirodnim gasom i odgovorni su za sigurnost snabdijevanja u okviru obima svojih aktivnosti.

(4) Plan za vanredne situacije se javno objavljuje i sprovodi na nepristrasan i transparentan način, a može se dostavljati na uvid Sekretarijatu Energetske zajednice, na njen zahtjev.

(5) Ukoliko postoji odgovarajući nivo interkonekcija, Ministarstvo, drugi organ, institucija, tijelo ili nadležni energetski subjekt koji obavlja energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa može preduzeti odgovarajuće mjere u saradnji sa tijelima ili energetskim subjektima druge ugovorne strane Energetske zajednice ili druge države sa kojom postoji bilateralni sporazum i koji obavljaju djelatnost iz sektora prirodnog gasa, s ciljem postizanja standarda sigurnosti snabdijevanja koristeći skladište locirano u toj drugoj ugovornoj strani Energetske zajednice ili drugoj državi sa kojom postoji bilateralni sporazum.

(6) Mjere iz stava 5. ovog člana, posebno bilateralni sporazumi, takve su da ne utiču na ispravno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa.“

Član 10.

U članu 122. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) Procjena rizika i Plan prevencije obuhvata odgovarajuću primjenu standarda za sigurnost snabdijevanja, uključujući preventivne mjere za otklanjanje ili ublažavanje rizika u vezi sa mogućim uticajem prekida u snabdijevanju prirodnim gasom ili druge mjere koje bi mogle uticati na sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, i to:

1) odgovarajuću primjenu standarda za sigurnost snabdijevanja, kako je propisano u članu 121. stav 2. ovog zakona, uključujući mjere preduzete za otklanjanje ili ublažavanje uticaja prekida u snabdijevanju prirodnim gasom i, kada je moguće, preventive mjere za otklanjanje ili ublažavanje rizika u vezi sa mogućim uticajem prekida u snabdijevanju prirodnim gasom,

2) balansiranje ponude i potražnje na tržištu prirodnog gasa,

3) planiranje novih dugoročnih ugovora za uvoz prirodnog gasa iz trećih zemalja,

4) postojanje adekvatne likvidnosti isporuka prirodnog gasa,

5) obezbjeđenje odgovarajućih kapaciteta za povlačenje skladišta prirodnog gasa,

6) planiranje interkonekcija u sistemu prirodnog gasa Republike sa sistemima susjednih država,

7) procjena buduće potražnje i dostupnih zaliha i, posljedično, predviđenu situaciju u snabdijevanju gasa u funkciji potražnje, autonomije snabdijevanja i dostupnih izvora snabdijevanja,

8) obezbjeđenje dodatnih kapaciteta koji su planirani ili u izgradnji,

9) podizanje kvaliteta i nivoa održavanja sistema,

10) preduzimanje mjera za pokrivanje vršne potrošnje i rješavanje deficita jednog ili više dobavljača.“

Član 11.

U članu 139. u stavu 1. tačka 1) mijenja se i glasi:

„1) Uredbu o mjerama zaštite sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom (član 120),“.

U stavu 2. u tački 10) poslije riječi: „stav 2)“ dodaju se zapeta i nove t. 11), 12) i 13), koje glase:

„11) Pravilnik o jednostavnim posudama pod pritiskom (član 88. stav 2),

12) Pravilnik o opremi pod pritiskom (član 88. stav 2),

13) Pravilnik o pregledima opreme pod pritiskom tokom vijeka upotrebe (član 88. stav 2)“.

Član 12.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Datum:

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GASU
(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenja ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, kao i osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog i tehnološkog razvoja, kao i u članu 70. stav 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-4/26 od 19. februara 2026. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima, između ostalog, Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog i tehnološkog razvoja, te politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi poboljšanja i povećanja standarda usluga i konkurentnosti na unutrašnjem tržištu prirodnog gasa, kao i povećanja sigurnosti snabdijevanja prirodnog gasa. S obzirom na iskustvo u dosadašnjoj primjeni Zakona o gasu i praćenjem razvoja ove oblasti u evropskom zakonodavstvu, uočeno je da su promijenjeni određeni odnosi koji su nastali na tržištu prirodnog gasa, a koje je potrebno zakonski urediti. Proširene su nadležnosti Regulatorne komisije za energetiku u segmentu donošenja metodologije vezano za balansiranje transportnog sistema, kao i potreba za izmjenom sadržaja Pravila o radu transportnog sistema, s obzirom na iskustvo operatera transportnog sistema u implementaciji ovog zakona.

Ovim izmjenama jasno se definišu izgradnja i tretman priključka na distributivnom sistemu prirodnog gasa, mjere i aktivnosti nadležnih institucija kako bi se obezbijedilo kvalitetno i sigurno snabdijevanje prirodnim gasom.

Takođe, stvara se osnov za donošenje tehničke regulative iz oblasti opreme pod pritiskom, kao što su bitni zahtjevi za bezbjednost, postupci ocjenjivanja usaglašenosti, minimalni kriterijumi koje moraju da zadovolje imenovana tijela i način njihovog imenovanja, znak usaglašenosti i način označavanja opreme pod pritiskom koja se proizvodi ili stavlja na tržište Republike Srpske.

Obrađivaču su date određene sugestije koje su se odnosile na usklađivanje sa pravnim sistemom, kao i na poboljšanje, odnosno preciziranje formulacija teksta Zakona, te njegovo usklađivanje sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), koje je obrađivač prihvatio i ugradio u tekst Zakona.

Obrađivač je, u skladu sa članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20), naveo razloge za hitno donošenje ovog zakona.

Takođe, obrađivač je, u skladu sa članom 109. Ustava Republike Srpske, naveo razloge za ranije stupanje na snagu ovog zakona.

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gasu (po hitnom postupku) može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-426/26 od 11. februara 2026. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gasu (po hitnom postupku) (u daljem tekstu: Prijedlog), ustanovljeno je da pravo EU sadrži obavezujuće sekundarne izvore koji se odnose na predmet uređivanja dostavljenog prijedloga, a koje je predlagač prilikom izrade uzeo u obzir, , zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Djelimično usklađeno“.

Izmjenama i dopunama osnovnog teksta Zakona o gasu¹ uređuje se sektor prirodnog gaca u Republici Srpskoj s ciljem poboljšanja i povećanja standarda usluga i konkurentnosti na unutrašnjem tržištu prirodnog gaca, kao povećanje sigurnosti snabdijevanja prirodnog gaca.

U dijelu primarnih izvora prava EU, predmetna materija uređena je čl. 114 i 194. stav 2. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije², koje se odnose na oblast usklađivanja zakonodavstva i energetike.

Predlagač je u dijelu sekundarnih izvora prava EU, vršio djelimičnu transpoziciju sljedećih izvora:

- Regulativa (EU) 2024/1789 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. juna 2024. godine o unutrašnjem tržištu obnovljivog gaca, prirodnog gaca i vodonika, kojom se mijenjaju Regulative (EU) br. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 i (EU) 2022/869 i Odluka (EU) 2017/684 i kojom se stavlja van snage Regulativa (EK) br. 715/2009³,
- Prečišćeni tekst: Regulativa (EU) 2017/1938 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2017. godine o mjerama za zaštitu bezbjednosti snabdijevanja gasom i stavljanju van snage Regulative (EU) br. 994/2010⁴ i
- Prečišćeni tekst: Direktiva 2014/68/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. godine o harmonizaciji zakona država članica u vezi sa stavljanjem opreme pod pritiskom na tržište⁵.

Regulativa (EU) 2024/1789 uspostavlja jedinstvena pravila za unutrašnje tržište obnovljivog i niskougljeničnog gaca, prirodnog gaca i vodonika radi dekarbonizacije energetskog sektora, jačanja sigurnosti snabdijevanja i funkcionisanja integrisanog energetskog tržišta EU. Predmetnom Regulativom nastoji se olakšati ulazak gaca iz

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 22/18.

² Part Three — Policies and Internal Actions of the Union, Title VII — Common rules on competition, taxation and approximation of laws, Chapter 3 — Approximation of laws, Article 114, Title XXI-Energy Article 194 (2) Protocol (No 27) on the internal market and competition

³ Regulation (EU) 2024/1789 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 on the internal markets for renewable gas, natural gas and hydrogen, amending Regulations (EU) No 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 and (EU) 2022/869 and Decision (EU) 2017/684 and repealing Regulation (EC) No 715/2009

⁴ Consolidated text: Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2017 concerning measures to safeguard the security of gas supply and repealing Regulation (EU) No 994/2010

⁵ Consolidated text: Directive 2014/68/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the harmonisation of the laws of the Member States relating to the making available on the market of pressure equipment

obnovljivih izvora, niskougljeničnog gaca i vodonika u energetske sistem, što bi omogućilo udaljenost od fosilnog gaca, te stvorilo uslove u kojima gac iz obnovljivih izvora, niskougljenični gac i vodonik mogu biti bitan faktor u postizanju klimatskih ciljeva Unije do 2030. i njezine klimatske neutralnosti do 2050. Predlagač je odredbama člana 2. Prijedloga vršio izmjene u članu 22. osnovnog teksta Zakona. Predmetnim izmjenama proširena su postojeća zakonska rješenja. S tim u vezi proširena je tarifna i metodološka nadležnost Regulatorne komisije za energetiku u domenu donošenja Metodologija za obračun ili utvrđivanje tarifa i naknada vezano za transport, distribuciju, skladištenje, balansiranje prirodnog gaca, te davanje saglasnosti na tarife i naknade, čime su djelimično preuzeti čl 1. i 13. Regulative.

Regulativa (EU) 2017/1938 uspostavlja sistem prevencije i upravljanja rizicima u snabdijevanju gasom, s ciljem obezbjeđivanja stabilnog, sigurnog i solidarnog snabdijevanja gasom u cijeloj Evropskoj uniji. Ovom se Regulativom prvi put uvodi mehanizam solidarnosti među državama članicama kao instrument za ublažavanje efekta ozbiljnog vanrednog stanja unutar Unije, uključujući mehanizam raspodjele opterećenja. Regulativa ne utiče na pravo država članica da utvrđuju uslove za iskorištavanje svojih energetske resursa. Član 7. Regulative reguliše procjenu rizika snabdijevanja gasom. Pomenuti član djelimično je preuzet članom 9. Prijedloga kojim se reguliše donošenje Procjene rizika, Plana prevencije i Plana za vanredne situacije od strane Ministarstva s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom, izradu plana za vanredne situacije, obaveze učesnika na tržištu prirodnog gaca u vezi sa planom za vanredne situacije, te saradnju sa tijelima i energetske subjektima ugovorne strane Energetske zajednice sa ciljem korišćenja količina iz skladišta prirodnog gaca.

Direktiva 2014/68/EU reguliše usklađivanje pravila država članica o projektovanju, proizvodnji i ocjenjivanju usaglašenosti opreme pod pritiskom, radi obezbjeđivanja visokog nivoa bezbjednosti i slobodnog kretanja takve opreme na unutrašnjem tržištu EU. Predlagač je iz Direktive preuzeo definiciju opreme pod pritiskom, navedenu u članu 2 iste.

Napominjemo da će donošenje Prijedloga doprinijeti ispunjavanju obaveza iz SSP⁶, sadržanih u čl. 76, 107. i 108. koji se odnose na zaštitu potrošača, kao i na jačanje saradnje u oblasti energije i životne sredine.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ove izmjene i dopune predlažu se s ciljem poboljšanja i povećanja standarda usluga i konkurentnosti na unutrašnjem tržištu prirodnog gasa, kao povećanjem sigurnosti snabdijevanja prirodnog gasa.

Zakon o gasu donesen je 2018. godine, izmjene i dopune 2021. godine, te je ova vremenska distanca tokom sprovođenja zakona pokazala da su se promijenili ili nastali određeni odnosi na tržištu prirodnog gasa koje je potrebno zakonski regulisati.

S obzirom na iskustvo stečeno u sedmogodišnjoj primjeni Zakona o gasu i praćenjem razvoja ove oblasti u evropskom zakonodavstvu, uočeno je da je pojmove koji nisu bili prethodno definisani, potrebno unijeti u ovaj zakon.

Proširene su nadležnosti Regulatorne komisije za energetiku u segmentu donošenja Metodologije vezano za balansiranje transportnog sistema. Uočena je potreba za izmjenom sadržaja Pravila o radu transportnog sistema, s obzirom na iskustvo operatera transportnog sistema u implementaciji ovog zakona.

U ovaj prijedlog unesene su odredbe koje jasno definišu izgradnju i tretman priključka na distributivnom sistemu prirodnog gasa.

⁶ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

Regulatorna komisija tokom primjene zakona imala je primjedbe na određena zakonska rješenja koja je potrebno izmijeniti ili dopuniti radi potpunijeg regulisanja sektora gasa i efikasnijeg sprovođenja zakona od strane Regulatorne komisije.

U vezi sa navedenim, potrebno je izmijeniti ili dopuniti zakonske odredbe koje se odnose na način izbora snabdjevača sa obavezom javne usluge i snabdjevača posljednjeg izbora, te imenovanje snabdjevača sa obavezom javne usluge do izbora istog i snabdjevača posljednjeg izbora u skladu sa odredbama ovog zakona.

Neophodno je da se ovom izmjenom zakona stvori osnov za donošenje tehničke regulative iz oblasti opreme pod pritiskom, kao što su bitni zahtjevi za bezbjednost, postupci ocjenjivanja usaglašenosti, minimalni kriterijumi koje moraju da zadovolje imenovana tijela i način njihovog imenovanja, znak usaglašenosti i način označavanja opreme pod pritiskom koja se proizvodi ili stavlja na tržište Republike Srpske. U vezi sa navedenim, potrebno je izmijeniti ili dopuniti zakonske odredbe koje se odnose na donošenje pravilnika iz oblasti opreme pod pritiskom.

U Prijedlog zakona unesene su odredbe koje definišu određene mjere i aktivnosti nadležnih institucija kako bi se obezbijedilo kvalitetno i sigurno snabdijevanje prirodnim gasom, a koje su propisane Uredbom o mjerama zaštite sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

S obzirom na obaveze koje proističu iz Ugovora o osnivanju energetske zajednice, SSP-u BiH sa Evropskom unijom, postojala je potreba usaglašavanja odredaba Zakona o gasu sa relevantnom Regulativom Evropske unije.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 213. stav 2. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/12) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona po hitnom postupku u slučaju kada se zakonom uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona po hitnom postupku moglo bi prouzrokovati štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija ili ako je to u opštem interesu.

Ovim izmjenama i dopunama Zakona o gasu neophodno je odrediti pravni osnov za donošenje pravilnika iz oblasti opreme pod pritiskom, kojim će se regulisati bitni zahtjevi za bezbjednost, postupci ocjenjivanja usaglašenosti, minimalni kriterijumi koje moraju da zadovolje imenovana tijela i način njihovog imenovanja, znak usaglašenosti i način označavanja opreme pod pritiskom koja se proizvodi ili stavlja na tržište Republike Srpske.

Imajući u vidu navedeno, ukoliko se ne donese predloženi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gasu po hitnom postupku mogu nastupiti štetne posljedice koje se odnose na život i bezbjednost ljudi, kao i bezbjednost opreme pod pritiskom. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gasu po hitnom postupku stvoriće se zakonski uslovi za donošenje pravilnika iz oblasti opreme pod pritiskom, kojim će se propisati tehnička regulativa, radi otklanjanja navedenih rizika po život i bezbjednost ljudi, kao i bezbjednost opreme pod pritiskom.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. dodaju se nove tačke koje definišu značenje pojmova: virtuelna tačka, nominacija i oprema pod pritiskom.

Članom 2. mijenja se naziv člana i član 22. koji se odnosi na nadležnosti Regulatorne komisije za donošenje Metodologija za obračun ili utvrđivanje tarifa i naknada vezano za

transport, distribuciju, skladištenje, balansiranje prirodnog gasa, te davanje saglasnosti na tarife i naknade.

Članom 3. mijenja se član 49. stav 2. koji se odnosi na sadržaj Pravila o radu transportnog sistema, na koja saglasnost daje Regulatorna komisija Republike Srpske.

Članom 4. dodaje se novi član 71a. kojim se reguliše izgradnja priključka na distributivnom sistemu i dodaje se novi član 71b. kojim se reguliše tretman priključka izgrađen na distributivnom sistemu.

Članom 5. određuje se osnov za donošenje, između ostalog, i pravilnika koji se odnosi na opremu pod pritiskom.

Članom 6. brisanjem pojedinih odredaba zakona određuje se efikasniji način izbora snabdjevača sa obavezom javne usluge od strane Vlade Republike Srpske.

Članom 7. mijenja se član 103. kojim se određuje efikasniji način izbora snabdjevača posljednjeg izbora od strane Vlade Republike Srpske.

Članom 8. mijenja se član 120. kojim se utvrđuju mjere koje sadrži Uredba o mjerama zaštite sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

Članom 9. mijenja se član 121. kojim se reguliše donošenje Procjene rizika, Plana prevencije i Plana za vanredne situacije od strane Ministarstva, radi obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom, izradu plana za vanredne situacije, obaveze učesnika na tržištu prirodnog gasa u vezi sa planom za vanredne situacije, te saradnja sa tijelima i energetskim subjektima ugovorne strane Energetske zajednice s ciljem korišćenja količina iz skladišta prirodnog gasa.

Članom 10. mijenja se odredba člana 122. kojim se reguliše obuhvat Procjene rizika i Plana prevencije za sigurnost snabdijevanja prirodnog gasa.

Članom 11. mijenja se u članu 139. u stavu 1. tačka 1) kojom se mijenja naziv Uredbe o sigurnosti snabdijevanja prirodnog gasa i navode se pravilnici iz oblasti opreme pod pritiskom, koje će donijeti ministar.

Članom 12. propisuje se stupanje na snagu ovog zakona.

VII RAZLOZI ZA RANIJE STUPANJE NA SNAGU

Članom 109. Ustava Republike Srpske propisano je da zakoni i drugi opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, a da mogu stupiti na snagu ranije u naročito opravdanim okolnostima.

Usvajanje ovog zakona i njegovo ranije stupanje na snagu potrebno je s ciljem stvaranja preduslova za otklanjanje rizika po život i bezbjednost ljudi, kao i bezbjednost opreme pod pritiskom.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O GASU

(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Definicije

Član 3.

Pojedini pojmovi korišćeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) balansni period označava period u kojem svaki korisnik sistema preuzima nabavljenu količinu prirodnog gasa, u skladu sa ugovorom o transportu,

2) balansna odgovornost na tržištu prirodnog gasa je obaveza učesnika na tržištu da uravnoteže količinu prirodnog gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje i preuzmu finansijsku odgovornost za odstupanje,

3) vertikalno integrisani subjekt označava energetske subjekt ili grupu tih subjekata koji obavlja djelatnost u sektoru prirodnog gasa u kojima isto lice ima pravo direktne ili indirektno kontrole, i gdje energetske subjekt, ili grupa tih subjekata, vrši najmanje jednu od djelatnosti transporta ili distribucije, te najmanje jednu od djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja prirodnim gasom,

4) direktni gasovod je gasovod koji povezuje proizvođača prirodnog gasa, odnosno bio-gasa, ili gasnog sistema sa izolovanim kupcem koji nije dio transportnog ili distributivnog sistema,

5) distribucija je prenos prirodnog gasa kroz distributivne sisteme pritiska do 16 bara, radi njegove isporuke kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje prirodnim gasom,

6) dugoročno planiranje je planiranje kapaciteta snabdijevanja i transporta na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potraživanja sistema za prirodnim gasom, raznolikosti izvora i obezbjeđenja snabdijevanja kupca od energetskog subjekta,

7) energetske subjekt je pravno lice ili preduzetnik koji u sektoru prirodnog gasa obavlja jednu od djelatnosti iz sektora gasa,

8) interkonektor je gasovod koji prelazi granicu između država radi povezivanja njihovih sistema, kao i oprema koja se koristi za povezivanje njihovih sistema,

9) integritet gasovodnog sistema je cjelovitost gasovodnog sistema, u kome parametri sistema (pritisk, protok i kvalitet prirodnog gasa) ostaju u okviru minimalnih i maksimalnih ograničenja koja je odredio operater transportnog ili distributivnog sistema, da bi obezbijedio tehničku sigurnost snabdijevanja,

10) javna usluga označava obavezu energetskih subjekata da, u opštem ekonomskom interesu, obavljaju djelatnosti u sektoru prirodnog gasa prema regulisanim uslovima koji se mogu odnositi na sigurnost snabdijevanja, kontinuitet, kvalitet i cijenu usluge, uključujući energetske efikasnost i korišćenje energije iz obnovljivih izvora,

11) javni snabdjevač je energetske subjekt koji snabdijeva prirodnim gasom male kupce i domaćinstva koji nisu izabrali snabdjevača na tržištu,

12) kombinovani operater sistema je energetske subjekt koji obavlja djelatnosti transporta i upravljanja transportnim sistemom prirodnog gasa, distribucije i upravljanja distributivnim sistemom, skladištenja i upravljanja skladišnim sistemom i upravljanja postrojenjem za utečnjeni prirodni gas,

13) kontrola označava prava, ugovore ili bilo koja druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji sa drugima, a vodeći računa o relevantnim činjenicama ili zakonskim odredbama, daju mogućnost odlučujućeg uticaja na energetske subjekt, naročito putem vlasništva ili prava na korišćenje ukupnih ili dijela osnovnih sredstava energetskih subjekata

ili prava ili ugovora koji obezbjeđuju odlučujući uticaj na sastav, glasanje ili odluke organa subjekta,

14) kupac je pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje kupuje prirodni gas, uključujući proizvođače prirodnog gasa i kupce na veleprodajnom tržištu,

15) krajnji kupac je kupac koji kupuje prirodni gas za vlastite potrebe,

16) kupac iz kategorije domaćinstva je krajnji kupac ili potrošač gasa koji nabavlja prirodni gas za vlastito domaćinstvo, isključujući obavljanje komercijalnih ili profesionalnih djelatnosti,

17) kupac na veleprodajnom tržištu je preduzetnik ili pravno lice, osim operatera transportnog sistema ili operatera distributivnog sistema, koje kupuje prirodni gas radi dalje prodaje unutar ili izvan sistema u kome se nalazi ili za sopstvene potrebe,

18) korisnik sistema je proizvođač, krajnji kupac ili snabdjevač prirodnim gasom,

19) lajnpak (engl. linepack) je trenutna količina prirodnog gasa koja se pod pritiskom skladišti u sistemu (transportnom, distributivnom) i kratkoročno se može koristiti za obezbjeđivanje sigurnosti rada i balansiranje (uravnoteženje) sistema u okviru dozvoljene promjene pritiska,

20) neprekidni kapacitet je kapacitet koji operater transportnog sistema garantuje korisniku sistema u ugovorenom obimu,

21) novi infrastrukturni objekti su objekti koji nisu izgrađeni do dana stupanja na snagu ovog zakona,

22) Regulatorni odbor je organ Energetske zajednice, definisan Ugovorom o Energetskoj zajednici, čiji članovi su predstavnici regulatora Strana Energetske zajednice i predstavnici Evropske unije,

23) operater transportnog sistema je energetska subjekt koji obavlja djelatnost transporta i upravljanja transportnim sistemom prirodnog gasa ili njegovim posebnim dijelom i odgovorno je za njegov rad,

24) operater distributivnog sistema je energetska subjekt koji obavlja djelatnost distribucije i upravljanja distributivnim sistemom prirodnog gasa,

25) operater postrojenja za utečnjeni prirodni gas – UPG (engl. liquified natural gas) je energetska subjekt koji obavlja prevođenje prirodnog gasa u tečno stanje ili skladištenje, vrši pretovar i ponovno vraćanje u gasovito stanje, te je odgovorno za rad terminala za prirodni gas,

26) pomoćne usluge su sve usluge koje su potrebne za pristup i rad transportnih sistema, distributivnih sistema, utečnjeni prirodni gas ili skladišta prirodnog gasa, uključujući uravnoteženje, umješavanje i utiskivanje inertnih gasova, ali isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatera transportnih sistema,

27) prekidni kapacitet je kapacitet koji operater transportnog, odnosno distributivnog sistema može prekinuti u skladu sa ugovorom,

28) primarno tržište transportnim kapacitetima je regulisano tržište kapacitetima koje dodjeljuje operater transportnog sistema u skladu sa pravilima o radu transportnog sistema odobrenim od Regulatorne komisije,

29) proizvodnja prirodnog gasa je postupak kojim se u proizvodnom postrojenju postiže da prirodni gas zadovoljava uslove o kvalitetu prirodnog gasa nakon njegove eksploatacije, koja se odvija prema propisima iz oblasti rudarstva, da bi se mogao tehnički i sigurno transportovati ili distribuirati kroz gasnu mrežu radi prodaje i isporuke,

30) skladište utečnjenog prirodnog gasa – UPG označava pogon koji se koristi za prevođenje prirodnog gasa u tečno stanje, skladištenje, pretakanje i ponovno prevođenje prirodnog gasa u gasno stanje, uključuje pomoćne usluge za dalje otpremanje u transportni sistem i ne odnosi se ni na jedan dio ovog skladišta koji se koristi za trajno skladištenje,

31) certifikacija je postupak kojim se utvrđuje usklađenost operatera transportnog sistema sa uslovima u vezi sa njegovom nezavisnošću i razdvajanjem od vertikalno integrisanog subjekta, kao i sa drugim relevantnim zahtjevima iz ovog zakona,

32) sigurnost označava sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom i tehničku sigurnost,

33) sigurnost snabdijevanja je obezbjeđivanje dovoljnih količina prirodnog gasa krajnjim kupcima i sposobnost sistema prirodnog gasa da snabdijeva krajnje kupce prirodnim gasom,

34) socijalno ugroženi kupac je domaćinstvo koje zbog socijalnog statusa ili zdravstvenog stanja, u skladu sa ovim zakonom, ima pravo na snabdijevanje pod posebnim uslovima,

35) Sekretarijat Energetske zajednice je organ Energetske zajednice koji pruža administrativnu podršku Energetskoj zajednici, nadgleda pravilno izvršavanje obaveza Strana Energetske zajednice i obavlja druge aktivnosti definisane Ugovorom o Energetskoj zajednici,

36) sekundarno tržište transportnim kapacitetima je slobodno tržište kapacitetima kojim se trguje van primarnog tržišta,

37) snabdjevač je pravno lice ili preduzetnik koji obavlja djelatnost snabdijevanja,

38) snabdjevač posljednjeg izbora je pravno lice ili preduzetnik koji obavlja djelatnost snabdijevanja krajnjeg kupca prirodnim gasom, ukoliko je njegov dotadašnji snabdjevač prestao sa svojom aktivnošću i ukoliko je kupcu prestalo snabdijevanje gasom bez zaštite,

39) ugovor „uzmi ili plati“ je ugovor kojim se snabdjevač obavezuje da stavi na raspolaganje ugovorene količine prirodnog gasa, a kupac da plati te količine bez obzira na to da li ih je preuzeo,

40) transport označava prenos prirodnog gasa kroz gasovode pod visokim pritiskom, sa ciljem njegove isporuke krajnjim kupcima, ali ne obuhvata snabdijevanje prirodnim gasom,

41) treća zemlja je svaka zemlja koja nije Strana Energetske zajednice ili članica Evropske unije,

42) trgovina je kupovina radi dalje prodaje i prodaja prirodnog gasa na slobodnom tržištu energetske subjektima, ali ne uključuje prodaju prirodnog gasa krajnjim kupcima,

43) trgovac je energetski subjekt koji obavlja djelatnost trgovine prirodnim gasom u skladu sa zakonom,

44) horizontalno integrisani subjekt je energetski subjekt koji, pored jedne od djelatnosti iz oblasti prirodnog gasa, obavlja i bar jednu od djelatnosti koja nije iz te oblasti,

45) komprimovani prirodni gas je gas u gasovitom stanju komprimovan na pritisak veći od 100 bara,

46) operater postrojenja za komprimovanje prirodnog gasa je energetski subjekt koji obavlja komprimovanje prirodnog gasa specijalnim kompresorima velikih snaga i radnih pritisaka, vrši skladištenje, te je odgovorno za rad postrojenja za komprimovanje prirodnog gasa,

47) virtuelna tačka je tačka na transportnom sistemu gdje se pravo svojine nad prirodnim gasom prenosi sa jednog na drugog korisnika sistema, a za potrebe trgovine prirodnim gasom u transportu smatra se da je virtuelna tačka izlaz za korisnika koji prodaje prirodni gas, a ulaz za korisnika koji kupuje prirodni gas,

48) najava količina gasa (nominacija) označava obavještenje korisnika upućeno operateru transportnog sistema o količini gasa koje korisnik namjerava da preda na ulazu u transportni sistem, odnosno da preuzme na izlazu sa transportnog sistema određenog gasnog dana, podijeljeno na jednake količine za svaki sat u tom gasnom danu, a koja ne prelazi ugovoreni kapacitet na ulazu, odnosno izlazu,

49) oprema pod pritiskom su posude, cjevovodi, sigurnosni uređaji, pomoćni uređaji pod pritiskom i pripadajući dijelovi ove opreme, kao što su prirubnice, spojnice, priključci, oslonci, uške za nošenje i drugi dijelovi slične namjene.

**Nadležnosti Regulatorne komisije u vezi sa donošenjem metodologija
u sektoru prirodnog gasa**

Član 22.

Regulatorna komisija u vezi sa donošenjem metodologija ima sljedeće nadležnosti:

1) donosi metodologije za obračun ili utvrđivanje uslova za:

1. utvrđivanje naknada za priključenje sistemu za transport, distribuciju i skladištenje prirodnog gasa,

2. utvrđivanje tarifa za pristup transportnom, distributivnom i skladišnom sistemu prirodnog gasa,

3. balansiranje transportnog sistema i utvrđivanje naknada za debalans,

4. utvrđivanje tarifa za snabdijevanje u obavezi javne usluge i tarifa prirodnog gasa u slučaju snabdijevanja posljednjeg izbora,

2) obezbjeđuje da su metodologije iz tačke 1) ovog člana javno objavljene u periodu od tri mjeseca prije njihovog stupanja na snagu, u skladu sa principima javnosti, nediskriminacije i transparentnosti,

3) daje saglasnost na naknade za priključenje sistemu za transport, odnosno distribuciju i skladištenje prirodnog gasa, donesene na osnovu metodologije iz tačke 1) podtačka 1. ovog člana, energetskim subjektima koji obavljaju djelatnosti transporta i upravljanja transportnim sistemom, distribucije, upravljanja distributivnim sistemom i skladištenja i upravljanja skladišnim sistemom,

4) daje saglasnost na tarife za pristup sistemu, koje su donesene na osnovu metodologije iz tačke 1) podtačka 2. ovog člana, energetskim subjektima koji obavljaju djelatnosti transporta i upravljanja transportnim sistemom, distribucije i upravljanja distributivnim sistemom i djelatnost skladištenja,

5) daje saglasnost na naknade za debalans, donesene na osnovu metodologije iz tačke 1) podtačka 3. ovog člana, energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost transporta i upravljanja transportnim sistemom,

6) daje saglasnost na tarife za snabdijevanje prirodnim gasom u obavezi javne usluge energetskim subjektima koji obavljaju djelatnost snabdijevanja prirodnim gasom u obavezi javne usluge i daje saglasnost na tarife prirodnog gasa u slučaju snabdijevanja posljednjeg izbora iz tačke 1) podtačka 4. ovog člana energetskim subjektima koji obavljaju snabdijevanje prirodnim gasom posljednjeg izbora,

7) prati primjenu tarifa i naknada, primjenu odgovarajućih metodologija, kao i izvršenje njihove pravilne primjene,

8) da pri donošenju metodologija iz tačke 1) ovog člana predvidi troškove koji su potrebni za kratkoročno i dugoročno povećanje sigurnosti snabdijevanja, efikasnosti rada operatera, podršku integraciji tržišta, kao i za potrebne istraživačke i razvojne aktivnosti,

9) da metodologije iz tačke 1) ovog člana i odluke o saglasnosti na tarife i naknade navedene u t. 3) do 6) ovog člana po donošenju objavi u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na internet stranici Regulatorne komisije.

Pravila o radu transportnog sistema

Član 49.

(1) Rad i upravljanje transportnim sistemom uređuje se Pravilima o radu transportnog sistema.

(2) Pravila o radu transportnog sistema sadrže najmanje sljedeće:

1) tehničke i druge zahtjeve i specifikacije za siguran i bezbjedan rad transportnog sistema, kako bi se obezbijedilo sigurno snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom,

2) procedure za rad transportnog sistema u redovnim i vanrednim uslovima, u slučajevima kvara na sistemu, više sile i u drugim slučajevima kada dođe do ugrožavanja rada,

3) načine i uslove za pristup korisnika sistemu, uključujući usluge pristupa trećih strana koje pruža operater transportnog sistema, tehničke informacije potrebne za korisnike sistema da bi ostvarili efikasan pristup transportnom sistemu, transparentnost rada i adekvatno pružanje informacija,

4) uslove za priključak objekata za skladištenje prirodnog gasa, terminala za utečnjeni prirodni gas, industrijskih postrojenja na transportni sistem i krajnjih kupaca, kao i preduslove za sigurnost priključka i instalacija mjernih uređaja,

5) zahtjeve za mjerne uređaje i metode mjerenja količina prirodnog gasa koji se isporučuje preko transportnog sistema,

6) raspodjelu dnevnih količina,

7) virtuelnu tačku,

8) principe i mehanizme za raspodjelu kapaciteta i procedure za upravljanje zagušenjima transportnog sistema, način i uslove njihove primjene u slučaju zagušenja,

9) najavu količina gasa,

10) zadatke i odgovornosti energetskih subjekata koji obavljaju djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i korisnika sistema u odnosu na transportni sistem,

11) međusobne ugovorne odnose energetskih subjekata koji obavljaju djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i korisnika sistema u odnosu na transportni sistem,

12) uslove za sprovođenje postupka ograničenja ili prekida, odnosno obustave isporuke prirodnog gasa preko transportnog sistema i

13) način objave i razmjene podataka sa konektovanim (tehnički povezanim) operaterima transportnog sistema, operaterima distributivnog sistema i kupcima priključenim na transportni sistem.

(3) U skladu sa smjernicama Regulatorne komisije, svaki operater transportnog sistema, u Pravila o radu transportnog sistema ugrađuje obim njegovog ovlašćenja za prekograničnu infrastrukturu.

(4) Pravila o radu transportnog sistema, uz primjenu odredaba ovog člana, donosi operater transportnog sistema, uz saglasnost Regulatorne komisije.

(5) Rješenje Regulatorne komisije o davanju saglasnosti na Pravila o radu transportnog sistema objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na internet stranici operatera transportnog sistema.

Izgradnja priključka

Član 71a.

(1) Operater distributivnog sistema je investitor izgradnje priključka i gradi priključak na distributivni sistem.

(2) Izgradnju priključka objekta kupca vrši operater distributivnog sistema ili ovlašteni izvođač kog odabere investitor objekta uz saglasnost operatera, što se uređuje ugovorom o priključenju.

(3) Nakon izgradnje priključka iz stava 2. ovog člana priključak postaje osnovno sredstvo operatera distributivnog sistema i dio distributivnog sistema.

Tretman priključka Član 71b.

(1) Operater distributivnog sistema dužan je da snosi troškove održavanja priključka koji je njegovo osnovno sredstvo.

(2) S ciljem održavanja pouzdanosti, kontinuiteta i kvaliteta snabdijevanja, operater distributivnog sistema dužan je da priključak iz stava 1. ovog člana održava, te da vrši zamjenu i verifikaciju u skladu sa tehničkim i metrološkim propisima i da ga evidentira u svoje poslovne evidencije najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odobrenja za izgradnju i rad novih objekata i uslovi za bezbjedan i nesmetan rad objekata, uređaja i postrojenja
Član 88.

(1) U slučajevima kada se u skladu sa postojećim propisima zahtijeva odobrenje (npr. dozvola, koncesija, pristanak, saglasnost) za izgradnju ili rad novih objekata za transport, distribuciju i skladištenje prirodnog gasa, nadležni organ izdaje odobrenje za izgradnju ili rad tih objekata i sa njima povezane opreme na način i pod uslovima utvrđenim zakonom, tehničkim i drugim propisima.

(2) Radi obezbjeđenja tehničkih normativa za bezbjedan i nesmetan rad energetskih objekata, uređaja i postrojenja u sektoru prirodnog gasa, ministar donosi pravilnike kojima se uređuju uslovi za bezbjedan i nesmetan rad gasovoda i pratećih uređaja i instalacija za transport i distribuciju prirodnog gasa, skladišta, unutrašnjih gasnih instalacija, projektovanje i izgradnju, ispitivanje i puštanje u rad, korišćenje i održavanje, mjere zaštite energetskih objekata, uređaja i sistema, **kao i pravilnike iz oblasti opreme pod pritiskom.**

Snabdjevač sa obavezom javne usluge
Član 97.

(1) Vlada će odrediti snabdjevača sa obavezom javne usluge koji snabdijeva prirodnim gasom krajnje kupce iz kategorije domaćinstva, po istim cijenama i jednakim uslovima, ukoliko nisu izabrali snabdjevača na tržištu.

(2) Za snabdjevača sa obavezom javne usluge može biti određen postojeći korisnik dozvole za obavljanje djelatnosti snabdijevanja i trgovine prirodnim gasom, a bira se na na period do pet godina.

Snabdjevač posljednjeg izbora
Član 103.

(1) Vlada donosi odluku o postavljanju snabdjevača posljednjeg izbora.

(2) Kao snabdjevač posljednjeg izbora može biti određen postojeći korisnik dozvole za snabdijevanje i trgovinu prirodnim gasom, a određuje se na period do tri godine.

(3) Snabdjevač posljednjeg izbora snabdijeva krajnjeg kupca prirodnim gasom automatski ukoliko je njegov dotadašnji snabdjevač prestao sa svojom obavezom i ukoliko je kupcu prestalo snabdijevanje gasom bez ikakve zaštite, bez obzira na to da li je u pitanju planirani ili neplanirani prestanak njegove obaveze ili je dotadašnji snabdjevač načinio ozbiljni prekršaj u ispunjavanju svojih obaveza.

(4) Snabdjevač koji nije u mogućnosti da snabdijeva krajnjeg kupca, dužan je da obavijesti snabdjevača posljednjeg izbora, krajnjeg kupca, Regulatornu komisiju, operatera transportnog sistema i nadležnog operatera distributivnog sistema o datumu prestanka snabdijevanja u razumnom roku, pri čemu se kupac automatski snabdijeva od snabdjevača posljednjeg izbora.

(5) Regulatorna komisija obavještava snabdjevača posljednjeg izbora, krajnjeg kupca, operatera transportnog sistema i nadležnog operatera distributivnog sistema o snabdjevaču iz stava 3. ovog člana ili o odluci Regulatorne komisije o privremenom ili trajnom oduzimanju dozvole, u roku od 15 dana od dana prestanka važenja odgovarajuće dozvole.

(6) Operater transportnog sistema i operater distributivnog sistema obavještavaju snabdjevača posljednjeg izbora o kupcima koji su mu pridodati najkasnije u roku od pet dana od dana kada su operaterima dostavljene informacije iz st. 3. i 4. ovog člana.

(7) Snabdjevač posljednjeg izbora može snabdijevati krajnjeg kupca za period od najviše dva mjeseca.

(8) U slučaju da krajnji kupac ne zaključi ugovor sa novim snabdjevačem u periodu iz stava 7. ovog člana, nadležni operater sistema dužan je da prekine isporuku prirodnog gasa tom kupcu.

Uslovi isporuke i snabdijevanja prirodnim gasom i mjere u slučaju poremećaja

Član 120.

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi uredbu kojom se uređuju mjere zaštite sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

(2) Uredbom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se:

1) mjere koje se preduzimaju s ciljem zaštite sigurnosti snabdijevanja gasom, osiguravanjem pravilnog i neprekidnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa i omogućivanjem sprovođenja posebnih mjera kada tržište više nije u mogućnosti osigurati potrebne količine gasa, uključujući mjeru solidarnosti,

2) mjere i podjele odgovornosti između subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti i nadležnih institucija u sektoru prirodnog gasa, u pogledu preventivnog djelovanja i reakcije na konkretne poremećaje u snabdijevanju gasom,

3) transparentni mehanizmi za koordinaciju planiranja za vanredna stanja/situacije, kao i odgovora na ta stanja.

Sigurnost snabdijevanja

Član 121.

(1) Vlada, na osnovu uredbe iz člana 120. ovog zakona, donosi Procjenu rizika, Plan prevencije i Plan za vanredne situacije radi obezbjeđivanja sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

(2) Plan za vanredne situacije izrađuje se na način da mjere zaštite moraju biti preduzete na način da u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcionisanje unutrašnjeg

tržišta prirodnog gasa i ne mogu biti obima šireg od onog koji je potreban za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale u snabdijevanju prirodnim gasom.

(3) Učesnici na tržištu prirodnog gasa obavezni su da, u skladu sa Planom za vanredne situacije, planiraju i preuzimaju mjere za sigurno snabdijevanje prirodnim gasom i odgovorni su za sigurnost snabdijevanja u okviru obima svojih aktivnosti.

(4) Plan za vanredne situacije se javno objavljuje i sprovodi na nepristrastan i transparentan način, a može se dostavljati na uvid Sekretarijatu Energetske zajednice, na njen zahtjev.

(5) Ukoliko postoji odgovarajući nivo interkonekcija, Ministarstvo, drugi organ, institucija, tijelo ili nadležni energetska subjekt koji obavlja energetska djelatnost u sektoru prirodnog gasa može preduzeti odgovarajuće mjere u saradnji sa tijelima ili energetskim subjektima druge ugovorne strane Energetske zajednice ili druge države sa kojom postoji bilateralni sporazum i koji obavljaju djelatnost iz sektora prirodnog gasa, s ciljem postizanja standarda sigurnosti snabdijevanja koristeći skladište locirano u toj drugoj ugovornoj strani Energetske zajednice ili drugoj državi sa kojom postoji bilateralni sporazum.

(6) Mjere iz stava 5. ovog člana, posebno bilateralni sporazumi, takve su da ne utiču na ispravno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa.

Praćenje sigurnosti snabdijevanja

Član 122.

(1) Procjena rizika i Plan prevencije obuhvata odgovarajuću primjenu standarda za sigurnost snabdijevanja, uključujući preventivne mjere za otklanjanje ili ublažavanje rizika u vezi sa mogućim uticajem prekida u snabdijevanju prirodnim gasom ili druge mjere koje bi mogle uticati na sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, i to:

1) odgovarajuću primjenu standarda za sigurnost snabdijevanja, kako je propisano u članu 121. stav 2. ovog zakona, uključujući mjere preduzete za otklanjanje ili ublažavanje uticaja prekida u snabdijevanju prirodnim gasom i, kada je moguće, preventive mjere za otklanjanje ili ublažavanje rizika u vezi sa mogućim uticajem prekida u snabdijevanju prirodnim gasom,

2) balansiranje ponude i potražnje na tržištu prirodnog gasa,

3) planiranje novih dugoročnih ugovora za uvoz prirodnog gasa iz trećih zemalja,

4) postojanje adekvatne likvidnosti isporuka prirodnog gasa,

5) obezbjeđenje odgovarajućih kapaciteta za povlačenje skladišta prirodnog gasa,

6) planiranje interkonekcija u sistemu prirodnog gasa Republike sa sistemima susjednih država,

7) procjena buduće potražnje i dostupnih zaliha i, posljedično, predviđenu situaciju u snabdijevanju gasa u funkciji potražnje, autonomije snabdijevanja i dostupnih izvora snabdijevanja,

8) obezbjeđenje dodatnih kapaciteta koji su planirani ili u izgradnji,

9) podizanje kvaliteta i nivoa održavanja sistema,

10) preduzimanje mjera za pokrivanje vršne potrošnje i rješavanje deficita jednog ili više dobavljača.

(2) Vlada, na prijedlog Ministarstva, do 31. jula tekuće godine usvaja izvještaj o sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom na teritoriji Republike, koji se dostavlja odgovarajućoj instituciji i koji predstavlja dio zbirnog izvještaja.

(3) Izvještaj iz stava 2. ovog člana, između ostalog, sadrži sljedeće:

1) uticaj mjera za konkurentnost preduzetih u skladu sa članom 121. ovog zakona na sve učesnike na tržištu prirodnog gasa,

2) nivoe skladišnih kapaciteta, ukoliko postoje,

3) broj dugoročnih ugovora za snabdijevanje gasom koje su zaključili subjekti koji obavljaju energetska djelatnost i registrovani su u Republici, preostali period trajanja tih ugovora, isključujući povjerljive poslovne podatke i informacije i nivo likvidnosti tržišta gasa i

4) regulatorne okvire za pružanje adekvatnih podsticaja za nova ulaganja u istraživanje i proizvodnju, skladištenje i transport prirodnog gasa, u skladu sa članom 20. ovog zakona.

(4) U svrhu vršenja svojih zadataka, praćenja i izvještavanja propisanih ovim članom, Ministarstvo saraduje sa nadležnim institucijama i, uključujući nadležna regulatorna tijela i operatere transportnog sistema, na način:

1) da zahtijeva sve informacije koje posjeduju nadležne institucije BiH, regulatorna tijela, kao i sve druge relevantne informacije koje posjeduju druga nadležna tijela i institucije Republike i BiH da budu dostavljene Ministarstvu po prijemu odgovarajućeg pismenog zahtjeva,

2) da zahtijeva da svaki operater transportnog sistema Ministarstvu dostavlja informacije o svojim namjerama investiranja ili o namjerama investiranja drugih strana za koje znaju, u vezi sa obezbjeđivanjem kapaciteta interkonekcija,

3) da zahtijeva da svaki operater transportnog sistema Ministarstvu dostavlja informacije o investicijama u vezi sa izgradnjom internog transportnog sistema koji materijalno utiče na kapacitet interkonekcija i

4) da obezbijedi da se svaki operater transportnog sistema, kada je to potrebno, konsultuje sa operaterima transportnog sistema u susjednim zemljama ili drugim zainteresovanim zemljama, i Ministarstvu dostavi relevantne informacije koje se odnose na prekograničnu saradnju.

(5) Tokom izvršavanja svojih obaveza nadzora i izvještavanja utvrđenih ovim članom, Ministarstvo čuva povjerljivost poslovnih podataka, određenih članom 60. ovog zakona.

Podzakonski akti

Član 139.

(1) Vlada će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Uredbu o mjerama zaštite sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom (član 120),

2) Odluku o troškovima i visini naknade za polaganje stručnog ispita (član 18. stav 4).

(2) Ministar će u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Pravilnik o polaganju stručnog ispita (član 18. stav 2),

2) Pravilnik o tehničkim normativima za gasne kotlovnice (član 88. stav 2),

3) Pravilnik o tehničkim normativima za unutrašnje gasne instalacije (član 88. stav 2),

4) Pravilnik o tehničkim normativima za distributivne gasovode od čeličnih i polietilenskih cijevi (član 88. stav 2),

5) Pravilnik o tehničkim normativima za postrojenja za skladištenje i isporuku tečnog prirodnog gasa (član 88. stav 2),

6) Pravilnik o tehničkim normativima za kućni gasni priključak (član 88. stav 2),

7) Pravilnik o tehničkim normativima za transport prirodnog gasa magistralnim gasovodima i gasovodima za međunarodni transport (član 88. stav 2),

8) Pravilnik o tehničkim normativima za detekciju eksplozivnih gasova i pare (član 88. stav 2),

9) Pravilnik o stanicama za punjenje vozila na prirodni gas (član 88. stav 2),

10) Pravilnik o tehničkim uslovima i normativima za odorizaciju prirodnog gasa (član 88. stav 2),

11) Pravilnik o jednostavnim posudama pod pritiskom (član 88. stav 2),

12) Pravilnik o opremi pod pritiskom (član 88. stav 2),

13) Pravilnik o pregledima opreme pod pritiskom tokom vijeka upotrebe (član 88. stav 2).

(3) Regulatorna komisija u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona donosi podzakonske akte iz ovog zakona.

(4) Do donošenja propisa iz st. 1, 2. i 3. ovog člana primjenjivaće se propisi koji su bili na snazi u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona.